

ZABEZPEČENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI OPERAČNÍ MANÉVRUJÍCÍ SKUPINY LETECTVEM

Letecké zabezpečení rychlých skupin v letech Velké vlastenecké války bylo jedním ze základních zabezpečení ke splnění jejich úkolů. K leteckému zabezpečení rychlých skupin bylo vyčleňováno z leteckých armád odpovídající úsilí. V některých případech byly pro podporu rychlých skupin vyčleňovány svazky bitevního letectva, např. bitevní letecký sbor nebo divize. Letectvo mohlo soustředit v krátkém čase své úsilí podle potřeb rychlých skupin na jednotlivé směry, působit proti libovolným cílům a jako jediný prostředek působit do velkých hloubek ve prospěch rychlých skupin. Ve prospěch rychlých skupin vedlo bojovou činnost bitevní letectvo, ale i ostatní druhy letectva, stíhací, bombardovací, průzkumné, dopravní i spojovací.

V posledním období prodělalo letectvo bouřlivý rozvoj. Zvýšila se jeho technická dokonalost, výzbroj, bojová zátěž i přesnost při ničení cílů. U vojenského letectva se zásadně změnilo jeho určení. Vrtulníky se staly jedním z významných palebných prostředků, zejména protitankových, používá se jich ke kladení minových polí a značně vzrostl jejich podíl na zrychlení tempa operací vysazováním výsadků. Lokální konflikty v posledních dvou desetiletích potvrdily, že bez podpory letectva nemůžeme vést úspěšně útočnou činnost pozemních vojsk.

Tyto skutečnosti zvýrazňují význam bojové činnosti letectva ve prospěch operační manévrující skupiny.

Letecké zabezpečení operační manévrující skupiny bude záviset zejména na:

- místu a úloze operační manévrující skupiny ve frontové nebo armádní útočné operaci,
- síle, uskupení, způsobu vedení bojové činnosti nepřítele, jeho možnostech a zámyslu použití letectva,
- prostoru, jeho charakteristice a podmínkách vedení bojové činnosti letectvem,
- složení letectva frontu, jeho možnostech a konkrétní situaci.

Hlavní podmínka, která bude zásadním způsobem ovlivňovat úlohu letectva při zabezpečení skupiny bude vyplývat z úlohy a místa operační manévrující skupiny v operaci frontu nebo armády.

Na leteckém zabezpečení skupiny se mohou podílet všechny druhy letectva frontu: stíhací, stíhací bombardovací, bombardovací, průzkumné, dopravní a vojskové. Letecké zabezpečení operační manévrující skupiny frontu může uskutečňovat letectvo jednak podle plánu velitele frontu, jednak vyčleněným úsilím pro velitele operační manévrující skupiny. Letecké zabezpečení operační manévrující skupiny armády uskutečníme z vyčleněného úsilí velitele armády pro útočnou operaci, popř. vyčleněním části tohoto úsilí na výzvu velitele operační manévrující skupiny.

Kromě úkolů leteckého zabezpečení, které jsou plánovány a plněny přímo ve prospěch boje operační manévrující skupiny, bude i ostatní činnost letectva, vedená např. ve prospěch hlavního úderného uskupení, nepřímou ovlivňovat bojovou činnost operační manévrující skupiny. Týká se to jak činnosti letectva vedené podle plánu velitele frontu, tak i vyčleněného letectva, které působí do hloubky sestavy nepřítele na výzvu velitele armády.

Letectvo může plnit ve prospěch operační manévrující skupiny tyto úkoly:

- bránit operační manévrující skupinu proti úderům ze vzduchu a vzdušnému průzkumu nepřítele,
- ničit prostředky jaderného napadení a vrtulníky,
- letecky podporovat operační manévrující skupinu,
- ničit a umlčovat operační zálohy nepřítele,
- vést vzdušný průzkum,
- zabezpečit vysazení a podporu boje vzdušných výsadek vysazovaných ve prospěch operační manévrující skupiny,
- klást minová pole,
- zabezpečit vzdušnou přepravu osob a materiálu.

K obraně operační manévrující skupiny proti úderům ze vzduchu a vzdušnému průzkumu nepřítele

Tento úkol plní frontové stíhací letectvo v úzké součinnosti s vojsky PVO operační manévrující skupiny, zejména se svazky, útvary a jednotkami PLŘS. Hlavním způsobem bojové činnosti stíhacího letectva bude přepad z prostorů střehu ve vzduchu a samostatné vyhledávání a ničení vzdušných cílů — lov. Přepad ze střehu na letišti můžeme použít k narůstání sil ve vzduchu, zejména, dovoluje-li to vzdálenost letišť stíhacího letectva do předpokládaných prostorů vzdušných bojů. Hlavními objekty ničení stíhačů ve vzduchu budou stíhací, stíhací bombardovací a průzkumné letouny nepřítele. Zvláštního významu nabývá ničení nepřátelských vrtulníků. Bitevní vrtulníky s protitankovými řízenými střelami jsou velkou úhrozbou pro tanky a obrněné transportéry operační manévrující skupiny. Nejvhodnějšími prostředky k ničení vrtulníků jsou podzvukové stíhací letouny a nejvýhodnějším způsobem k jejich ničení je lov v předpokládaných prostorech jejich činnosti, popř. přepad z prostorů střehu ve vzduchu. Tuto činnost můžeme doplnit i ničením bitevních vrtulníků na zemi v prostorech rozmístění, vyčkávacích prostorech a na letištích.

K ničení prostředků jaderného napadení a bitevních vrtulníků nepřítele

Velkou úhrozą pro splnění úkolů operační manévrující skupiny budou prostředky jaderného napadení a bitevní vrtulníky nepřítele. Oba uvedené bojové prostředky při hromadném nasazení jsou schopny nepříznivě ovlivnit bojovou činnost operační manévrující skupiny. Proto boj s nimi bude trvalým úkolem letectva. Vzhledem k charakteristice těchto cílů bude tento úkol plnit zejména SBoL. Hlavní způsob bojové činnosti SBoL bude samostatné vyhledávání a ničení tj. způsob „lovu“. V některých případech je možné a účelné spojovat prostory samostatného vyhledávání a ničení prostředků jaderného napadení s prostory samostatného vyhledávání a ničení bitevních vrtulníků nepřítele a ničit oba bojové prostředky současně, což bude výhodné zejména při čelním přehrazení směru úderu operační manévrující skupiny spěšně zaujatou obranou nepřítele, kterou nemůže obejít, při přípravě protiúderu nepřítele do boku apod.

K letecké podpoře operační manévrující skupiny

Leteckou podporu zabezpečuje vyčleněným úsilím SBoL a vrtulníky pro palebnou podporu. Pro podporu vojsk operační manévrující skupiny můžeme ve zvláštních případech použít i BoL.

Vzhledem ke stálým změnám pozemní situace v operační hloubce nepřítele bude letecká podpora operační manévrující skupiny probíhat převážně na výzvu velitele operační manévrující skupiny. Letouny a vrtulníky budou vykonávat vzlety ze střehu na letištích. Hlavními způsoby bojové činnosti podpůrného letectva budou samostatné vyhledávání a ničení cílů ve stanovených prostorech. Těžiště činnosti podpůrného letectva bude zaměřeno zejména na zabezpečení čela a boků operační manévrující skupiny.

Hlavními cíli letecké podpory operační manévrující skupiny zpravidla budou:

- bližší operační zálohy nepřítele, zvláště na přesunu,
- prostředky jaderného napadení, tanky a obrněné cíle, palebná postavení dělostřelectva,
- systém velení,
- bitevní vrtulníky v prostorech rozmístění,
- prostředky PVO a další cíle.

Těžiště letecké podpory bude zaměřeno zejména na podporu boje:

- předsunutých odřadů operační manévrující skupiny při jejich rychlém pronikání do sestavy nepřítele,
- při prolamování obrany nepřítele v hloubce, nelze-li tuto obejít,
- při překonávání terénních překážek, vodních toků, pohoří apod.,
- při odrážení úderů nepřítele zejména do boku operační manévrující skupiny,
- při udržení výhodné terénní čáry, popř. důležitých prostorů v hloubce nepřítele,
- při boji v obklíčení a další.

Hlavní úsilí podpůrného letectva soustředíme na splnění rozhodujících úkolů operační manévrující skupiny.

K ničení a umlčování operačních záloh

Tento úkol plní stíhací bombardovací a bombardovací letectvo s cílem nedovolit jejich zasazení do protiúderů a protiztečí nebo obsazení výhodných čar k zastavení operační manévrující skupiny. Hlavními cíli pro SBoL a BoL budou zejména tankové a mechanizované svazky, především jejich prostředky jaderného napadení a systém velení. Bombardovací letectvo bude na uvedené zálohy vést úderý zejména v prostorech jejich soustředění, SBoL při jejich přesunech na komunikacích, popř. v prostorech soustředění. Důležitou otázkou při ničení a umlčování operačních záloh je stupeň jejich úhrady pro splnění úkolů operační manévrující skupiny. Význam SBoL a BoL při ničení záloh vystupuje do popředí zejména při vedení bojové činnosti bez použití jaderných zbraní, kdy letectvo je hlavním prostředkem vševojskového velitele, který je schopen působit v operační hloubce.

V podmínkách vedení boje s použitím jaderných zbraní, letectvo ničí a umlčuje operační zálohy společně s raketovým vojskem. I zde je však třeba využít operačních možností letectva při úderech na operační zálohy. Půjde zejména o možnost časového zkrácení úderu jadernými pumami na operační zálohy na základě doplňkového průzkumu cílů, možnost ničení záloh na přesunu a ničení nejdůležitějších prvků jejich sestavy. Další výhodou zejména SBoL je možnost ničení operačních záloh na komunikacích a jejich zdržování v místech s omezenou průchodností (v údolích, soutěskách, při přechodu řek, v zalesněném terénu apod.).

K vedení vzdušného průzkumu

Vzdušný průzkum je jedním ze základních prostředků získávání zpráv o nepříteli při pronikání operační manévrující skupiny do hloubky sestavy nepřítel. Situace v hloubce sestavy nepřítel se bude neustále měnit. Zprávy o těchto změnách v sestavě nepřítel pro vševojskového velitele, včetně velitele operační manévrující skupiny, je schopné převážně zabezpečit letectvo, zejména průzkumné.

Vzdušný průzkum pro zabezpečení operační manévrující skupiny probíhá podle jejího úkolu a může zahrnovat průzkum:

- operačních záloh, důležitých základů raketových zbraní, letištních uzlů, míst velení, týlových zařízení a základů;
- důležitých prostorů, komunikačních uzlů, politických a ekonomických středisek, přechodů přes vodní toky;
- operačně taktických prostředků jaderného napadení, bitevních vrtulníků, prostředků PVO, systému velení, bližších týlových objektů a zařízení;
- zaujaté obrany nepřítel v případě přehrazení směru úderu operační manévrující skupiny;
- prostoru připravovaného, popř. předpokládaného protiúderu nepřítel;
- cílů pro vlastní raketové jaderné prostředky s určením jejich souřadnic a kontrolu jejich výsledků.

Hlavním způsobem bojové činnosti při vedení vzdušného průzkumu bude zpravidla vizuální průzkum, který bude doplňován fotografickým vzdušným průzkumem některých objektů nepřítel jako např. prostoru obrany, prostoru předpokládaného protiúderu, důležitých operačních záloh, VS a dalších podle konkrétních potřeb a situace.

K vedení vzdušného průzkumu může velitel frontu na návrh velitele LA vyčlenit pro velitele operační manévrující skupiny frontu úsilí PzL, popř. SBoL a velitel armády část svého vyčleněného úsilí na výzvu velitele operační manévrující skupiny armády.

K zabezpečení a podpoře boje vzdušných výsadků

Tento úkol budeme plnit buď z vyčleněného úsilí velitele operační manévrující skupiny, nebo silami a prostředky nadřazeného, tj. velitele frontu nebo armády. Půjde zpravidla o zabezpečení taktických vzdušných výsadků k ovládnutí důležitých terénních čar, prostorů, přechodů vodních toků, pohoří, komunikačních center, narušení důležitých objektů týlu apod. Půjde-li o důležitý úkol operační manévrující skupiny frontu, nelze vyloučit ani použití operačního výsadku. Úkoly při vysazení a podpoře vzdušných výsadků plní letectvo podle požadavků vševojskových velitelů.

Podporu boje vzdušných výsadků letectvem ve prospěch operační manévrující skupiny ovlivňuje zejména:

- hloubka proniknutí operační manévrující skupiny do operační hloubky nepřítelů,
- PVO nepřítelů na tratích letu výsadku a v prostoru vysazení,
- taktickotechnické možnosti letounů a vrtulníků, které zabezpečují výsadek a podporu jeho bojové činnosti.

Ke kladení minových polí

Tento úkol plní vrtulníky. Efektivní využití vrtulníků může do značné míry ovlivňovat bojovou činnost manévrující skupiny frontu či armády. K rychlému pronikání do operační hloubky musí operační manévrující skupina soustředit síly na rozhodující směry a svoji činnost vést v podmínkách odtržení od hlavních sil armády, na velkou vzdálenost, kdy se nepříteli může podařit proniknout do jejího týlu, popř. boků. K ochraně boků a týlu operační manévrující skupiny můžeme využít právě vrtulníků ke kladení minových polí. Možnost využití vrtulníků na rozhodujících směrech úhrozy v poměrně krátké časové lhůtě může výrazně ovlivnit splnění úkolu operační manévrující skupiny.

K zabezpečení vzdušné přepravy osob a materiálu

Při proniknutí operační manévrující skupiny do hloubky sestavy nepřítelů může se nepříteli podařit proniknout do jejího týlu a přehradit zásobovací cesty. V některých případech může vést operační manévrující skupina po určité době i boj v obklíčení. Potom přeprava osob a nejdůležitějšího materiálu musí probíhat vzduchem. Při plnění tohoto úkolu vycházíme ze zásady, že přepravu osob a materiálu může zabezpečit letectvo jen v omezeném rozsahu. Proto vzduchem budeme přepravovat jen nejdůležitější materiál, např. raketové střely, jaderné náboje, speciální přístroje a nejdůležitější a nejpotřebnější zásoby. Přeprava osob bude převážně spočívat v odsunu raněných.

Vzdušnou přepravu zabezpečí vrtulníky a dopravní výsadkové letectvo. Většinu úkolů letecké přepravy ve prospěch operační manévrující skupiny zabezpečíme centralizovaně. Úkoly vzdušné přepravy může dopravní výsadkové letectvo plnit buď přistáním na letišti, nebo shozem na padácích.

Plnění úkolů vzdušné přepravy letectvem ve prospěch operační manévrující skupiny závisí na celkové vzdušné situaci a včasném zničení prostředků PVO nepřítele na trati letu dopravního výsadekového letectva a vrtulníků.

Zabezpečení bojové činnosti letectva při podpoře operační manévrující skupiny

Značné vzdálenosti při proniknutí operační manévrující skupiny do operační hloubky nepřítele kladou zvýšené požadavky na plnění bojových úkolů letectvem. Za této situace je nejdůležitějším a nejobtížnějším opatřením pro letectvo materiální a letištní zabezpečení. Rozmístění letišť zásadním způsobem ovlivňuje dolet a tudíž i možnost podpory a obrany vojsk operační manévrující skupiny. Ke zvýšení doletu a efektivnosti obrany a podpory letectvo potřebuje, aby operační skupina obsadila neporušená letiště nepřítele. U armádní operační skupiny alespoň jedno, u frontové dvě až tři. Tato letiště použijeme jako předsunutá letiště ke zvýšení doletu SBoL a SL a k přistávání dopravních letounů. Letouny SBoL a SL na nich přistávají po splnění úkolů k doplnění paliva. Rovněž můžeme na nich udržovat hotovost ke vzletu na vyzvu velitele operační manévrující skupiny.

Velení a součinnost

Frontovému letectvu při zabezpečování boje operační manévrující skupiny velíme centralizovaně z VS frontu nebo armády. K operační manévrující skupině frontu zpravidla vysíláme SBV LA jako orgán velení a součinnosti. Velitel LA ze svého místa velení na VS frontu má přímé spojení s náčelníkem SBV LA u frontové operační skupiny. K tankovým divizím vysílá náčelník SBV LA skupiny bojového velení a k útvaru PLRS naváděcí stanoviště. Funkční náplň činnosti SBV LA a jeho prvků velení je obdobná jako u SBV LA vševojskové armády. K operační manévrující skupině náčelník SBV LA u velitele prvosledové armády vysílá skupinu bojového velení

Zabezpečení operační manévrující skupiny letectvem má své zvláštnosti, které vyplývají zejména z rychle se měnící pozemní a vzdušné situace a z nutnosti vést letectvem bojovou činnost do značných hloubek. Aby letectvo mohlo splnit tyto úkoly je nutné přizpůsobit k nim podmínky činnosti, zejména materiálně technické a letištní zabezpečení. Vzhledem k tomu, že letectvo samotné nestačí na vytvoření těchto podmínek, je jeho bojová činnost závislá i na pomoci vojsk operační manévrující skupiny, v jejíž prospěch působí.